

بررسی رابطه بین سرمایه فرهنگی با بروز انواع رفتارهای پر خطر در بین دانشجویان دانشگاه یزد

نویسندگان: سید علی هاشمیان فر^۱، عباسعلی دانافر^۲، گلنار دهقان دهنوی^۳، فاطمه دانافر^۴

۱. استادیار گروه علوم اجتماعی دانشگاه اصفهان

۲. نویسنده مسئول: دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهقان

تلفن تماس: ۰۹۱۳۲۷۴۰۵۷۶ Email: Danafar1346@yahoo.com

۳. دانشجوی کارشناس ارشد جامعه‌شناسی، دانشگاه یزد

۴. دانشجوی کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، دانشگاه یزد

چکیده

مقدمه: دانشجویان در یک جامعه، قشر وسیعی از جمعیت فعال یک کشور را تشکیل می‌دهند، که عوامل متعددی می‌تواند سلامت اجتماعی و روانی آن‌ها را به خطر اندازد و در معرض انواع آسیب‌های اجتماعی و خطرپذیری قرار دهد. هدف مطالعه حاضر بررسی رابطه بین سرمایه فرهنگی و ابعاد سه‌گانه آن (سرمایه فرهنگی تجسم یافته، سرمایه فرهنگی عینیت یافته و سرمایه فرهنگی نهادینه شده)، از نظر بورديو، با میزان رفتارهای پرخطر (شامل گرایش به مواد مخدر، سیگار، مشروبات الکلی، رابطه با جنس مخالف و رانندگی خطرناک) در بین دانشجویان دانشگاه یزد می‌باشد.

روش بررسی: مطالعه حاضر، مطالعه‌ای میدانی و توصیفی از نوع همبستگی است. ابزار مورد استفاده، پرسشنامه‌های سرمایه فرهنگی و رفتارهای پرخطر می‌باشد و دانشجویان به شیوه نمونه‌گیری طبقه‌بندی متناسب انتخاب گردیدند. پژوهش بر روی ۳۸۴ نفر از دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه یزد، انجام شده است. این افراد به شیوه‌ی طبقه‌بندی متناسب با حجم جامعه و به صورت تصادفی انتخاب شدند. اطلاعات جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار SPSS 19، Amos مورد تحلیل قرار گرفته است.

یافته‌ها: یافته‌های تحقیق نشان داد بین میزان سرمایه فرهنگی و بروز انواع رفتارهای پرخطر دانشجویان دانشگاه یزد رابطه معنی‌دار منفی وجود دارد و از بین ابعاد سه‌گانه سرمایه فرهنگی، بین سرمایه فرهنگی عینیت تجسم یافته و نهادینه شده و میزان بروز رفتارهای پرخطر، رابطه معنی‌دار منفی وجود دارد و میزان بروز رفتارهای پرخطر در بین پسران، بیش از دختران بوده است. همچنین بین میزان سرمایه فرهنگی و بروز انواع رفتارهای پرخطر به جز میزان گرایش به خشونت، رابطه معنی‌دار منفی وجود داشت.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد با بالا رفتن سطح فرهنگ و سرمایه فرهنگی جامعه، بخصوص میزان سرمایه فرهنگی تجسم یافته و نهادینه شده از طریق افزایش سطح مطالعه، استفاده از اینترنت و آشنایی به زبان‌های خارجی؛ همچنین تلاش در جهت کسب مدارک تحصیلی، فنی و حرفه‌ای، گواهی‌نامه‌های فرهنگی و هنری و ... می‌توان امیدوار بود که میزان خطرپذیری جوانان و نوجوانان جامعه کاهش پیدا کند و این مسئله می‌تواند برای مسئولین مربوطه راهگشا باشد.

واژه‌های کلیدی: رفتارهای پرخطر، سرمایه فرهنگی، دانشگاه یزد، مواد مخدر، مشروبات الکلی

این مقاله حاصل از پایان‌نامه‌ی دانشجوی کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه یزد می‌باشد

طلوع بهداشت

دو ماهنامه علمی پژوهشی

دانشکده بهداشت یزد

سال چهاردهم

شماره: ششم

ویژه‌نامه ۱۳۹۴

شماره مسلسل: ۵۴

تاریخ وصول: ۱۳۹۳/۳/۵

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۷/۱۲

مقدمه

سرمایه، اعم از فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی است که زیربنای موقعیت‌های اجتماعی به شمار می‌آیند. سخن گفتن از فضای اجتماعی به این معناست که بدون توجه به تفاوت‌های بنیادی، به‌خصوص تفاوت‌های فرهنگی، نمی‌توان هیچ‌کس را با کس دیگری در یک گروه جای داد، اما این موضوع هرگز امکان سازمان‌دهی به عوامل دیگر را، بر اساس اصول تقسیم‌بندی منتفی نمی‌کند (۳). سرمایه فرهنگی بدان‌سان که بورديو آن را به‌کاربرده است، علاوه بر طبقه اجتماعی، پیشینه خانوادگی، تعهد به پیشرفت تعلیم و تربیت و نظایر آن‌ها را نیز در برمی‌گیرد (۴).

سرمایه فرهنگی تنها به‌وسیله فرهنگ والا ساخته نشده است، بلکه عوامل خارجی دیگری نیز در آن دخیل است؛ برای مثال دانشجویان سرمایه فرهنگی را در شکلی از مهارت‌های فکری، انتقادی، مهارت‌های نوشتاری و مهارت‌های علمی به ارث می‌برند. در جوامع سرمایه‌داری، سرمایه فرهنگی نابرابری را در بین افراد توزیع می‌کند و طبقه مسلط قادر است تعریفش را از واقعیت برای تمام طبقات دیگر در معرض نمایش بگذارد (۵). پی‌یر بورديو میان ثروت مادی و دارایی‌های فرهنگی تمایز قائل می‌شود. سرمایه فرهنگی شکل غیرمادی سرمایه است و سرمایه‌گذاری در آموزش، زمینه‌های خانوادگی و نهادهای فرهنگی بر این نوع سرمایه می‌افزاید (۶).

در این پژوهش سعی شده است تأثیر ابعاد مختلف سرمایه فرهنگی (سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته، سرمایه فرهنگی عینیت یافته و سرمایه فرهنگی نهادینه‌شده)، بر بروز انواع رفتارهای پرخطر، (گرایش به مواد مخدر (به‌جز سیگار)، گرایش به سیگار، گرایش به مشروبات الکلی، گرایش به خشونت، گرایش

یکی از اهداف مهم برنامه‌های توسعه هر کشور، کاهش آسیب‌های اجتماعی است که تحقق و دست‌یابی به این هدف، نیازمند شناخت عوامل مؤثر ایجاد آن در جامعه است. دانشجویان در یک جامعه، قشر وسیعی از جمعیت فعال یک کشور را تشکیل می‌دهند، که عوامل متعددی هم چون محرک‌های درونی و عوامل تنش‌زای بیرونی، می‌تواند سلامت اجتماعی و روانی آن‌ها را به خطر اندازد و در معرض انواع آسیب‌های اجتماعی و خطرپذیری قرار دهد. تلاش‌های زیادی در کشورهای جهان به‌منظور شناخت عوامل محیطی و فردی، زمینه‌ساز خطرپذیری انجام گرفته است. نظریه‌پردازان روان‌شناسی، جامعه‌شناسی و بهداشت، عوامل متعددی را برای خطرپذیری جوانان و نوجوانان مطرح نموده‌اند. گروهی ویژگی‌های شخصیتی، گروهی شناخت‌ها و باورها و گروهی دیگر یادگیری مشاهده‌ای را به‌عنوان عوامل مستعد کننده و آشکارساز خطرپذیری در آن‌ها مطرح نموده‌اند (۱).

اگرچه بزرگ‌سالان هم رفتارهای پرخطر را تجربه می‌کنند اما نوجوانان و جوانان بیشتر آن‌ها را انجام می‌دهند به‌طوری‌که انجام این رفتارها از ابتدای نوجوانی تا میانه آن افزایش می‌یابد و در اواخر نوجوانی شدیداً افت می‌کند. صدمات و خسارت‌های جبران‌ناپذیر رفتارهای پرخطر نوجوانان و بالا بودن هزینه‌های زمانی و مالی اقدامات تغییر رفتار در سطح فردی و اجتماعی، پیش‌گیری را بهترین رویکرد برای کاهش رفتارهای پرخطر و تهدیدکننده در سطح جامعه معرفی می‌نماید (۲).

پی‌یر بورديو اصطلاح فضای اجتماعی را به‌جای طبقه اجتماعی به کار می‌برد و مقصود از آن توزیع چندبعدی صور مؤثر قدرت یا

نوجوانی و جوانی که زمان شکل‌گیری هویت فرد است از اهمیت خاصی برخوردار است (۸).

امروزه مصرف سیگار یکی از چالش‌های سلامت جهانی و یکی از عوامل خطر مرگ، هم در کشورهای پیشرفته و هم در کشورهای در حال توسعه به شمار می‌رود. مصرف سیگار در واقع نوعی وابستگی روحی و روانی در فرد ایجاد می‌کند که بنا به تعریف سازمان بهداشت جهانی عبارت است از بروز حالتی روانی و گهگاه جسمانی که در نتیجه اثرهای متقابل دارو یا مواد مخدر بر موجود زنده ایجاد می‌گردد و توسط واکنش‌های رفتاری و امثال آن مشخص می‌شود. سیگار یکی از مهم‌ترین علل بروز بیماری‌های تنفسی، قلبی، عروقی و سرطان‌ها است و شایع‌ترین عامل قابل پیش‌گیری مرگ‌ومیر در جهان است. مصرف حتی یک نخ سیگار هم باعث افزایش تپش قلب و فشارخون نسبتاً بالا می‌شود.

بسیاری از رفتارهای پرخطر از قبیل سیگار، الکل، مواد مخدر و روابط جنسی نامطمئن در سنین قبل از ۱۸ سالگی اتفاق می‌افتند. در ایران اکثر بی‌مبالاتی جنسی (۵۵/۶٪) در سنین ۱۶ تا ۲۱ سالگی رخ می‌دهند. میانگین سن شروع سیگار در ایران ۱۶/۶ سال بوده و بالاترین نسبت معتادان کشور (۴۵/۷٪) در فاصله ۱۷ تا ۲۲ سال مصرف مواد را آغاز کرده‌اند.

خشونت جزو مسائل اجتماعی حاد به شمار می‌رود که در تمام مناطق جغرافیایی و در میان تمام گروه‌های دینی، نژادی و در تمام سطوح تحصیلی، شغلی، اقتصادی و اجتماعی مشاهده می‌شود. گزارش‌های رسانه‌ها و نتایج پژوهش‌های مختلف در اکثر کشورهای دنیا من جمله اسمیت و شارپ (۱۹۹۵) و اولوئوس (۱۹۹۹) نشان می‌دهد که خشونت در سال‌های اخیر

به رابطه با جنس مخالف و گرایش به رانندگی خطرناک، در بین دانشجویان مورد نظر، سنجیده شود. سرعت انتشار مصرف مواد مخدر در جوانان بالاتر از هر گروه سنی است و به‌خصوص در طی دهه ۱۹۶۰ تا ۱۹۷۰ سوء مصرف مواد و از سال ۱۹۹۲ مصرف داروهای ممنوعه در میان جوانان افزایش یافته است. مصرف مواد مخدر و داروهای ممنوعه توسط جوانان با کاهش طول عمر، حوادث، حاملگی ناخواسته، خودکشی و خشونت میان جوانان ارتباط مستقیم دارد و اعتیاد جسمی و روانی جوانان به مواد مخدر یکی از مهم‌ترین مشکلات بهداشتی جوامع است. مصرف مواد مخدر از خطرناک‌ترین پدیده‌های جوامع انسانی در عصر نوین است که علاوه بر مشکلات بهداشتی متعدد، بنیان‌های فرهنگی - اجتماعی جوامع را نیز با خطر مواجه می‌سازد و متأسفانه جوانان پرخطرترین و آسیب‌پذیرترین گروه سنی برای مصرف مواد مخدر می‌باشند. افزایش مصرف مواد مخدر میان جوانان و تنوع مواد مخدر و عوارض ناشی از آن یکی از حادترین مشکلات بهداشتی جوانان است. مصرف مواد مخدر یکی از جدی‌ترین معضلات بشری در سال‌های اخیر و یکی از پیچیده‌ترین پدیده‌های انسانی است و تا به حال هیچ پدیده‌ای این قدر انسان را به چالش نخوانده است و برای اولین بار در تاریخ بشر با اپیدمی مواجه شده‌ایم که پایه‌ها و بنیان‌های جامعه انسانی را به تحلیل می‌برد و پیشگیری از آن نیازمند کاربرد تئوری‌های متعدد در رشته‌های علمی مختلف و روش‌ها و تکنیک‌های متنوع است (۷).

یکی از رفتارهای غیربهداشتی که سلامتی افراد جامعه را به خطر انداخته و هزینه‌های قابل توجهی را بر جوامع تحمیل می‌کند، مصرف سیگار است. توجه به این گونه رفتارها در سنین

شده است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه یزد تشکیل می‌دهند. در این تحقیق با استفاده از فرمول کوکران، حجم نمونه ۳۸۴ نفر تعیین گردید. و تعداد افراد موردنظر به شیوه طبقه‌بندی متناسب با حجم جامعه و به صورت تصادفی، بدین صورت که تعداد افراد از هر رشته، برحسب میزان کلی افراد آن رشته به دست آمده و در داخل هر رشته به صورت تصادفی انتخاب شده‌اند. پرسشنامه‌های مورد استفاده در این تحقیق پرسشنامه سرمایه فرهنگی و رفتارهای پرخطر بوده است که پس از تکمیل پرسشنامه‌ها، تمامی اطلاعات با استفاده از نرم‌افزار AMOS , SPSS19 مورد تحلیل قرار گرفت.

برای سنجش قابلیت اعتماد و پایایی ابزار تحقیق از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است. میزان آلفای کرونباخ شاخص‌ها بالاتر از ۰/۷۰ است که مناسب است.

افزایش یافته و جدی‌تر شده است و شامل طیفی از اعمال عمدی و خشن جسمی، روانی، عاطفی و کلامی است که تأثیر منفی بر سلامت جسم و روان فرد و درک از خود برجای می‌گذارد. رفتارهای پرخطر در نوجوانان با یکدیگر به شدت هم‌بسته‌اند. مصرف الکل، قتل، خودکشی، تجاوز، رفتارهای جنسی خارج از ازدواج، حوادث رانندگی، تخریب اموال عمومی و مصرف مواد مخدر، از جمله رفتارهای پرخطر محسوب می‌شوند که بروز هر یک از این رفتارها در فرد، پیش‌بینی کننده قوی سایر رفتارها نیز است؛ یعنی با درگیری در هر یک از این رفتارها مانند مشروب‌خواری یا مصرف مواد مخدر، احتمال ارتکاب سایر رفتارهای پرخطر نیز افزایش می‌یابد (۹).

روش بررسی

روش بکار گرفته شده در این تحقیق از نوع پیمایشی است و در آن از تکنیک پرسشنامه برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده

متغیر	تعریف مفهومی و عملیاتی	پایایی
سرمایه فرهنگی	قدرت شناخت و قابلیت استفاده از کالاهای فرهنگی در هر فرد و دربرگیرنده تمایلات پایدار فرد است که در خلال اجتماعی شدن در فرد انباشته می‌شوند (۱۰) و از پرسشنامه محقق ساخته با استفاده از پژوهش‌های مختلفی از جمله پژوهش فرجی و فعلی (۱۳۸۹) استفاده شده است این پرسشنامه شامل سه بخش است که هر بخش ابعاد تجسم یافته، عینیت یافته و نهادینه شده سرمایه فرهنگی را می‌سنجد.	۰/۷۰۳
رفتارهای پرخطر	رفتارهایی که احتمال پیامدهای منفی، ناخوشایند و مخرب جسمی، روان‌شناختی و اجتماعی را افزایش می‌دهد و از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد که برگرفته از مقیاس خطرپذیری نوجوانان ایرانی (گرایش به مواد مخدر، مشروبات الکلی، سیگار، خشونت، رابطه با جنس مخالف، رانندگی خطرناک)	۰/۹۴۹

(۱۱) استفاده شده است.

یافته‌ها

الف) یافته‌های توصیفی از تعداد ۳۸۴ نفری که مورد بررسی قرار گرفتند، ۲۰۸ نفر زن و ۱۷۶ نفر مرد بودند و همچنین میانگین سن پاسخگویان ۱۹/۶ سال بود.

بر اساس محاسبات انجام شده میانگین نمره میزان بروز انواع رفتارهای پرخطر مربوط به پسران نمونه تحقیق ۱۶۴/۷۱ و میانگین نمره میزان رفتارهای پرخطر مربوط به دختران ۱۴۵/۶۱ به دست آمده است. بنابراین با توجه به میانگین بالاتر، پسران بیش از دختران گرایش به بروز انواع رفتارهای پرخطر دارند. با توجه به سطح معنی داری، تفاوت معنی داری بین دو میانگین وجود دارد. با توجه به سطح معنی داری، تفاوت بین دو میانگین معنی دار نیست و فرض مخالف رد می‌شود. بنابراین بین جنسیت و میزان سرمایه فرهنگی پاسخگویان رابطه معنی داری وجود ندارد. جدول ۳، ارتباط بین میزان سرمایه فرهنگی و بروز انواع رفتارهای پرخطر را با استفاده از آزمون پیرسون نشان می‌دهد.

بر اساس نتایج جدول بین میزان سرمایه فرهنگی و بروز انواع رفتارهای پرخطر رابطه وجود دارد همچنین مقدار عددی ضریب همبستگی نشان می‌دهد که این رابطه منفی و معکوس است یعنی با افزایش سرمایه فرهنگی در افراد میزان رفتارهای پرخطر کاهش می‌یابد. همان‌طور که در جدول ۴، مشاهده می‌شود، سطح معناداری آزمون در ابعاد سرمایه فرهنگی و بروز انواع رفتارهای پرخطر نشان می‌دهد که بین بعد سرمایه اجتماعی تجسم یافته و نهادینه شده و بروز انواع رفتارهای پرخطر رابطه منفی معنی داری وجود دارد یعنی با افزایش سطح دو بعد سرمایه فرهنگی دانشجویان، میزان بروز رفتارهای پرخطر آنان کاهش می‌یابد. ولی بین سرمایه فرهنگی عینیت یافته و بروز انواع رفتارهای پرخطر رابطه معنی داری وجود ندارد.

جدول ۱: مقایسه میانگین بروز انواع رفتارهای پرخطر دختران و پسران پاسخگو با استفاده از آزمون t

متغیر (جنس)	فراوانی	میانگین	انحراف معیار	مقدار T	سطح معنی داری
پسران	۲۰۸	۱۶۴/۷۱	۳۳/۳۹	-۶/۲۸	۰/۰۰۱
دختران	۱۷۶	۱۴۵/۶۱	۲۴/۵۶		

جدول ۲: مقایسه میانگین میزان سرمایه فرهنگی دختران و پسران پاسخگو با استفاده از آزمون t

متغیر (جنس)	فراوانی	میانگین	انحراف معیار	مقدار T	سطح معنی داری
پسران	۲۰۸	۱۶۴/۷۱	۶/۵۹	۰/۵۱۲	۰/۳۰۸
دختران	۱۷۶	۳۴/۷۴	۷/۱۳		

جدول ۳: نتایج آزمون دومتغیره بین میزان سرمایه فرهنگی و بروز انواع رفتارهای پرخطر

متغیرها	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری
میزان سرمایه فرهنگی و بروز انواع رفتارهای پرخطر	-۰/۲۵۵	۰/۰۰۱

در این جدول رابطه مهم‌ترین متغیرهایی که در مورد آزمودنی‌ها اندازه‌گیری شده با متغیر وابسته یعنی میزان بروز انواع رفتارهای پرخطر در قالب اجرای رگرسیون چندگانه تحلیل گردید. اطلاعات به دست آمده نشان می‌دهد که تمامی متغیرهای وارد شده در مدل ۲۱/۴ درصد از واریانس را تبیین کرده‌اند.

جدول ۷، نشان می‌دهد از بین متغیرهای مختلف، سرمایه فرهنگی تجسم یافته، سرمایه فرهنگی نهادینه شده و جنسیت معنی دار بوده‌اند و می‌توانند متغیر وابسته را پیش‌بینی کنند و سایر متغیرها معنی دار نبوده‌اند و همچنین جدول فوق میزان بتا و معنی داری این متغیرها را در مدل رگرسیون نشان می‌دهد.

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، سطح معنی داری آزمون برای سرمایه فرهنگی با تمامی گرایش‌های مختلف رفتارهای پرخطر به‌غیر از گرایش به خشونت ۰/۰۰۱ است، بنابراین فرضیه مطرح شده پذیرفته می‌شود. با توجه به میزان ضریب همبستگی مشخص می‌شود که بین سرمایه فرهنگی و گرایش‌های مختلف رفتارهای پرخطر به‌غیر از گرایش به خشونت رابطه معنی دار منفی وجود دارد و با افزایش سرمایه فرهنگی دانشجویان مورد بررسی، میزان گرایش به مواد مخدر، مشروبات الکلی، سیگار، رابطه با جنس مخالف و گرایش به رانندگی خطرناک کاسته می‌شود. در این قسمت جهت ارائه یافته‌هایی دقیق‌تر از داده‌های پژوهش و شناسایی دقیق‌تر عوامل مرتبط با ارزش‌ها از تحلیل چند متغیره استفاده شد.

جدول ۴: نتایج آزمون ابعاد سرمایه فرهنگی (تجسم یافته، عینیت یافته و نهادینه شده) و بروز انواع رفتارهای پرخطر

متغیرها	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری
سرمایه فرهنگی تجسم یافته و بروز انواع رفتارهای پرخطر	-۰/۲۳۹	۰/۰۰۱
سرمایه فرهنگی عینیت یافته و بروز انواع رفتارهای پرخطر	-۰/۰۶۱	۰/۲۳۴
سرمایه فرهنگی نهادینه شده و بروز انواع رفتارهای پرخطر	-۰/۳۰۱	۰/۰۰۱

جدول ۵: نتایج آزمون سرمایه فرهنگی و گرایش به انواع رفتارهای پرخطر (مواد مخدر، مشروبات الکلی، سیگار، خشونت، رابطه با جنس مخالف، رانندگی خطرناک)

متغیرها	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری
سرمایه فرهنگی و گرایش به مواد مخدر	-۰/۲۱۶	۰/۰۰۱
سرمایه فرهنگی و گرایش به مشروبات الکلی	-۰/۲۴۴	۰/۰۰۱
سرمایه فرهنگی و گرایش به سیگار	-۰/۱۵۶	۰/۰۰۱
سرمایه فرهنگی و گرایش به خشونت	-۰/۰۹۱	۰/۰۷۶
سرمایه فرهنگی و گرایش به رابطه با جنس مخالف	-۰/۲۵۲	۰/۰۰۱
سرمایه فرهنگی و گرایش به رانندگی خطرناک	۰/۱۹۹	۰/۰۰۱

جدول ۶: خلاصه مدل رگرسیون چندگانه برای تعیین ارتباط بین ابعاد سرمایه فرهنگی با میزان بروز انواع رفتارهای پرخطر

خطای برآورد انحراف استاندارد	ضریب تعیین تعدیل شده	ضریب تعیین	ضریب همبستگی
۲۸/۰۳	۰/۱۹۷	۰/۲۱۴	۰/۴۶۳

جدول ۷: متغیرهای وارد شده در معادله رگرسیون چندگانه برای تعیین ارتباط بین متغیرهای مختلف با میزان بروز انواع رفتارهای پرخطر

متغیرها	آماره B	خطای انحراف استاندارد	بتا	آماره t	سطح معنی داری
سرمایه فرهنگی تجسم یافته	۲/۰۱۱	۰/۶۶۰	-۰/۱۶۴	-۳/۰۴۸	۰/۰۰۲
سرمایه فرهنگی نهاده شده	-۲/۳۱۵	۰/۴۴۹	-۰/۲۴۸	-۴/۶۴۲	۰/۰۰۰
جنسیت	-۱۸/۵۷۸	۳/۰۳۹	-۰/۳۱۵	-۶/۱۱۳	۰/۰۰۰
مدل	۱۸۲/۱۴۲	۱۰/۰۰۳	-	۱۸/۲۰۹	۰/۰۰۰

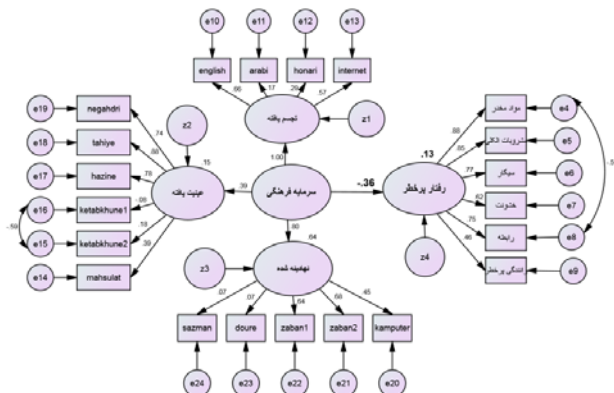
تحلیل مسیر

تحلیل مسیر ابزار مهمی برای آزمون نظریه است در تحلیل مسیر مدل نظری تحقیق مبنی بر الگوی روابط علی بین متغیرها مورد آزمون قرار گرفته (۱۲) و این مدل نظری پس از اجرای آزمون، به مدل تجربی تبدیل می‌شود (۱۳)، زیرا تحلیل مسیر در تحلیل و ارائه نتایج است که عمدتاً بر تکنیک‌هایی استوار است که ما را قادر می‌سازد میزان مناسب بودن و مقدار اثر هر متغیر را تعیین کنیم. بدین ترتیب تحلیل مسیر به طریق قابل فهم ساده‌ای اطلاعات زیادی درباره فرایندهای علی فراهم می‌آورد (۱۴).

در این تحقیق به منظور بررسی تأثیر متغیر سرمایه فرهنگی بر رفتارهای پرخطر از مدل‌سازی معادله ساختاری استفاده گردید که نتایج آن در زیر گزارش شده است.

مدل اندازه‌گیری مربوط به سرمایه فرهنگی یک مدل عاملی مرتبه دوم و مدل اندازه‌گیری مربوط به رفتارهای پرخطر به صورت یک مدل عاملی مرتبه اول تدوین شده است. بارهای عاملی محاسبه شده برای معرف‌های مربوط به عامل‌های متغیر سرمایه فرهنگی و رفتارهای پرخطر در دامنه مطلوبی است.

شاخص‌های ارزیابی کلیت مدل در مجموع نشان می‌دهد که مدل تدوین شده توسط داده‌های گردآوری شده حمایت می‌شوند و به عبارت دیگر برازش داده به مدل برقرار است. اغلب شاخص‌ها در دامنه قابل قبول قرار دارند. کای اسکوتر نسبی کوچک‌تر از ۵، شاخص برازش تطبیقی مقتصد بزرگ‌تر از ۰/۵، ریشه دوم میانگین مربعات خطای برآورد برابر با ۰/۰۸ و همچنین هلتر بالاتر از ۷۵ همگی حاکی از قابل قبول بودن مدل هستند. باین حال شاخص برازش تطبیقی (۰/۸۷) به مرز قابل قبول بسیار نزدیک است (مقدار ۰/۹۰).

جدول ۸: برآورد استاندارد پارامتر اصلی در مدل برای آزمون فرضیه و شاخص‌های ارزیابی کلیت مدل

متغیر	مسیر	متغیر	برآورد استاندارد	نسبت بحرانی	سطح معنی‌داری
سرمایه فرهنگی	←	رفتارهای پرخطر	-۰/۳۴	-۵/۵۱	۰/۰۰۱
شاخص	df	CMIN/df	P CFI	RMSEA	Hoelter
مقدار	۹۹	۳/۷۵	۷ ۰/۲	۰/۰۸	۱۲۸
			C FI		
			۸ ۰/۷		

متغیرهای مورد بررسی را کشف کنیم. بدین منظور ۳۸۴ نفر (۵۳/۹٪ دختر و ۴۵/۸٪ پسر) از دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه یزد، با روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی متناسب، انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. برای بررسی هدف پژوهش، فرضیه‌هایی مطرح شد که در مطالب پیشین به تجزیه و تحلیل فرضیات تحقیق پرداختیم و اکنون نتایج فرضیات را بیان می‌کنیم و با توجه به اینکه پژوهش حاضر، موضوع جدیدی بوده و تاکنون پژوهش دیگری ارتباط بین میزان سرمایه فرهنگی و میزان رفتارهای پرخطر را مورد بررسی قرار نداده است، تنها به ذکر نتایج به دست آمده کفایت می‌کنیم زیرا امکان مقایسه با نتایج پژوهش‌های پیشین وجود ندارد.

بر اساس نتایج به دست آمده، میانگین نمره میزان بروز انواع رفتارهای پرخطر مربوط به پسران ۱۴۵/۶۱ و میانگین نمره میزان رفتارهای پرخطر مربوط به دختران ۱۶۴/۷۱ به دست آمده است؛ بنابراین با توجه به میانگین بالاتر، پسران بیش از دختران گرایش به بروز انواع رفتارهای پرخطر دارند ($0/001 < 0/005$)؛ که این نتیجه، با نتایج به دست آمده در پژوهش‌های ناظمی و همکاران (۱۳۹۱)، توکلی زاده و همکاران (۱۳۹۱)، مردانی و همکاران (۱۳۹۱)، بچو و همکاران (۲۰۱۳)، سیلویرا و همکاران (۲۰۰۸)، هم‌سو بوده است. (۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸)

برآورد پارامتر اصلی در مدل یعنی رابطه بین دو متغیر سرمایه فرهنگی و رفتارهای پرخطر مقدار -۰/۳۴- را نشان می‌دهد. نسبت بحرانی بزرگ‌تر از مقدار ۱/۹۶ (مقدار -۵/۵۱-) و سطح معنی‌دار کوچک‌تر از ۰/۰۵ (مقدار ۰/۰۰۱) هر دو حاکی از معنادار بودن ضریب محاسبه شده و به عبارت دیگر تفاوت معنی‌دار آن با مقدار صفر است. با توجه به شاخص‌های ارزیابی کلیت مدل، می‌توان به این برآورد اطمینان بالایی داشت. به این ترتیب فرضیه صفر تحقیق مبنی بر عدم رابطه سرمایه فرهنگی با رفتارهای پرخطر در جامعه آماری رد شده و فرضیه مقابل آن که هم‌جهت با فرضیه تحقیق است مورد تأیید قرار می‌گیرد. شدت رابطه این دو متغیر با توجه به ضریب به دست آمده معکوس و در حد متوسط برآورد می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش باهدف سنجش میزان گرایش دانشجویان مورد بررسی به بروز رفتارهای پرخطر و میزان سرمایه فرهنگی آنان و همین‌طور یافتن ارتباط بین این دو مفهوم انجام شد، تا بتوانیم با پیدا کردن درک روشنی از عوامل مؤثر بر بروز رفتارهای پرخطر جوانان، میزان قدرت تبیین هر یک از

فرهنگی مستلزم صرف زمان جهت آموزش و تمرین است و در طول زمان، خود را در شخص مجسم می‌سازد، این بعد از سرمایه فرهنگی از طریق بخشش یا وراثت، خرید یا مبادله به دیگری انتقال نمی‌یابد.

درحالی‌که سرمایه فرهنگی عینیت یافته در اشیاء مادی و به‌طور کلی در مادیت آن، قابل انتقال است و برای اندازه‌گیری این نوع سرمایه فرهنگی، می‌توان مجموع دارایی‌ها و موجودی کالاهای فرهنگی مورد استفاده فرد را در نظر گرفت که میل به مصرف کالای فرهنگی را در او می‌سنجد، طبق یافته‌های این پژوهش به این نتیجه می‌رسیم که صرف مالکیت داشتن کالاها و ابزار فرهنگی، نمی‌تواند رابطه معنی‌داری با کاهش گرایش فرد به رفتارهای پرخطر داشته باشد، بلکه افزایش آگاهی‌ها، صلاحیت‌ها، و مهارت‌های درونی فرد، که از طریق آموزش و تمرین به دست می‌آید و به هیچ طریق دیگری قابل انتقال نیست، می‌تواند گرایش افراد را به رفتارهای پرخطر کاهش دهد.

- پیشنهاد می‌شود به دلیل اینکه جوانان آینده‌سازان جامعه هستند و تهاجم برنامه‌ریزی‌شده فرهنگی دشمن نیز این گروه را هدف قرار داده است و لذا توجه جدی‌تر به رفتارها، ترجیحات و نگرش‌ها و انگیزه‌های رفتاری آنان یک ضرورت و نیاز انکارناپذیر است.

- پیشنهاد می‌شود با توجه به تأثیر مثبت سرمایه فرهنگی بر روی کاهش میزان رفتارهای پرخطر، لازم است دستگاه‌های اجرایی در حوزه فرهنگی، زمینه‌های مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های فرهنگی را تقویت کنند.

همان‌طور که پیش‌تر بحث شد، فزونی ارتباط افراد با پاره فرهنگ کج‌رو باعث افزایش احتمال یادگیری رفتارهای کج‌رو می‌شود و نیز پیوند افراد با گروه‌های عادی اجتماعی مانع کج‌روی می‌گردد. از آنجاکه فرایند جامعه‌پذیری و نظارت اجتماعی در جامعه ایران به‌گونه‌ای است که زنان پیوندهایشان با جامعه عادی بیشتر است و کمتر در معرض ارتباط با پاره فرهنگ کج‌روی مصرف‌کننده مواد مخدر هستند (۱۹)، در نتیجه، بین جنسیت و بروز رفتارهای پرخطر رابطه وجود دارد و پسران بیش از دختران در معرض این نوع رفتارها قرار دارند.

با توجه به نتایج به‌دست آمده، بین میزان سرمایه فرهنگی و بروز انواع رفتارهای پرخطر پاسخگویان رابطه معنی‌دار منفی وجود دارد. همچنین بین میزان سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته (میزان خواندن کتاب‌ها، روزنامه، مجلات، نشریات و استفاده از اینترنت و آشنایی به زبان‌های خارجی) و بروز انواع رفتارهای پرخطر پاسخگویان، و میزان سرمایه فرهنگی نهادینه‌شده (مجموعه مدارک تحصیلی، شرکت در کلاس‌های هنری، آموزشی، مذهبی و سمینارها) و بروز انواع رفتارهای پرخطر پاسخگویان، رابطه معنی‌دار منفی وجود دارد، ولی بین میزان سرمایه فرهنگی عینیت یافته (مالکیت مجموعه کالاهای فرهنگی مکتوب و کالاهای صوتی و تصویری و ابزارهای فرهنگی) و بروز انواع رفتارهای پرخطر پاسخگویان، رابطه معنی‌داری وجود نداشت. سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته همان‌طور که گفته شد، به‌شدت جنبه فردی دارد و مجموعه صلاحیت‌ها یا مهارت‌هایی است که از دارنده آن جدایی‌ناپذیر است، بنابراین کسب این نوع سرمایه

تقدیر و تشکر: نویسندگان کمال تشکر و قدردانی خود را از کلیه دانشجویان شرکت کننده در این تحقیق و هم چنین گروه علوم اجتماعی دانشگاه یزد اعلام می دارد.

- ارتقای عملکرد رسانه های جمعی به مثابه یکی از مهم ترین ابزارهای مؤثر در معرفی، آموزش و ترویج انواع و ابعاد سرمایه فرهنگی می تواند مؤثر باشد.

References

- 1-Bagheri-Yazdi, Haniesadat (1390). The relation between the social capital and risk adoption in students of Allameh_Tabatabee university of Tehran. Science and research journal of social welfare , year 11, no 41, p 223-250. [Persian]
- 2-Zadehmohamadi, Ali and Ahmadabadi, Zohreh (1387). Coincidence of risky behavior in adolescence in Tehran high schools. Family survey journal, year4, No 13, p 90. [Persian]
- 3-Hoseinzadeh, Michael (1388). The relationship between the cultural capital and social character in Tabriz students. National researches journal, year 10, No 1, (continuous 37), p 52. [Persian]
- 4-Karroubi, Mehdi (1387). Racial culture, cultural capital and tourism industry. Social welfare journal, year 7, No 2, p 309-324. [Persian]
- 5-Hoseinzadeh, Michael (1388). The relationship between the cultural capital and social character in Tabriz students. National researches journal, year 10, No 1, (continuous 37), p 54. [Persian]
- 6-Mirjalili, Hosein(1386). The role of cultural capital in cultural engineering. Cultural engineering journal, year2, No 12, p 54-55. [Persian]
- 7-Allahverdi, Hamid; Heydarnia, Alireza; Kazemnejad, Anooshirvan;(1384). A Survey On The State Of Drugs Maltreatment in students and mixture of self control factor in EPPM model. Medical science and health care services Shahid Sadoughi university of Yazd magazine, year 13, No1 (continuous) , p 21-31. [Persian]
- 8-Abedini, Samireh; kamalzadeh-Takhti, Hesam-al-din; Sadeghifar, Elham(1386). Evaluation the status of cigarette consumption among the medical care sciences university students of Bandar-Abbas, Hormozgan Medical journal, year 11, No 4 (continuous 44), p 297-302. [Persian]
- 9-Zadehmohamadi, Ali and Ahmadabadi, Zohreh (1387). Coincidence of risky behavior in adolescence in Tehran high schools. Family survey journal, year4, No 13, p 89-90. [Persian]

- 10-Rouhani, Hasan (1388). A conclusion on cultural capital theory. *Rahbord journal*, year 18, no 53, p 15. [Persian]
- 11-Zadehmohamadi, Ali and Ahmadabadi, Zohreh (1387). Coincidence of risky behavior in adolescence in Tehran high schools. *Family survey journal*, year4, No 13. [Persian]
- 12-Curlinger, Ferdan and Pedhazour, Elazargi (1366). *Multivariate regression*, translated by hasan Saraee, Tehran: Daneshgahi publications. [Persian]
- 13-Doas DE (1386). *Social research spanning*, translated by : Houshang Naebi, Tehran: Ney publications, p 222. [Persian]
- 14-Tavakolizadeh, jahanshir; meshki and Moghimian, Maryam (1391). A survey on the cigarette consumption and its relationship with self respect in students of Gonabad Azad university. *Health and research journal*, year2, no 1, p 19-25. [Persian]
- 15-Mardani, Hamid; Sheykhi Fini, Aliakbar and Kavousian, Javad (1391). Study of drug breakout among Bandar-Abbas Azad university students. *Addiction research journal*, year6, No 23, p 65-82. [Persian]
- 16-Bachoo, S., Bhagvanjee, A., & Govender, K, (2013). The influence of anger , impulsivity, sensation seeking and driver attitudes on risky driving behavior among post – graduate university students in Durban, South Africa, *Accident Analysis & Prevention*, 55, 67-76.
- 17-Silveria, D.X.D., Rose-Oliveira, I., Pietro, M.D., Neil, M., Doering-Silveira E. & Jorge, M. R. (2008). Evolutional pattern of drug use by medical students. *Addictive behaviors*, 33(3), 490-495.
- 18-Serajzadeh, Hosein and Feyzi Iraj (1386). The social factors affecting the usage of opium and alcohol drinks among students. *Two season journal of sociology studies*, year 16, No 31, p 81-102. [Persian]

The study of Relationship between Cultural capital and High risk Behaviors among Yazd University Students

Hashemianfar SA(phD)¹ , Danafar AA(PhD)² , dehghan dehnavi G(Msc)³ ,danafar F(Msc)⁴

1. Assistant professor, Department of social sciences, Isfahan University, Isfahan, Iran
2. Corresponding Author: PhD Student in Sociology, Islamic Azad University, Dehaghan, Iran
3. MSc Student in Sociology, Yazd University, Yazd, Iran
4. MSc Student in sociology, Yazd University, Yazd, Iran

Abstract

Introduction: University students in a society, form an active and vast group whose social and mental health is affected by different factors and is prone to social risks and defects. This study tries to evaluate the relationship between the social capital and its triple dimensions (subjective cultural capital, objective cultural capital, characteristic cultural capital) in Bourdio theory and the level of risky behaviors (including tendency to drugs and addictives, cigarettes, alcohol, harmful relationship with opposite gender and dangerous driving) in Yazd university students.

Methods: This study is a field descriptive study and its type is covariance. The survey tool used in this study is cultural capital and risky behavior questionnaire and students were selected using symmetric level sampling. This study was performed on 384 students in bachelor degree in university of Yazd. They were selected using symmetric classification method with the society size and randomly. The gathered data was analyzed using Amos, SPSS19.

Results: Findings of the study revealed that there is a meaningful negative relationship between the cultural capital and Yazd university students presenting risky behavior and between the triple dimensions of the cultural capital, there is a meaningful negative relationship between the characteristic and objective capitals and presentation of risky behavior; risky behavior is observed in male more than female. There is also a meaningful negative relationship between cultural capital and risky behavior except for tendency toward violence.

Conclusion: Results showed that with rising the cultural level and the society cultural capital, specially the objective and characteristic cultural capital By increasing the level of study, internet usage and learning foreign languages and endeavor to get higher degrees in education, techniques and cultural and art licenses, we could expect to low the level of risky behavior in youth and adolescents in the society and this can be helpful for corresponding undertakers.

Keywords: Risky Behavior, Cultural Capital, Yazd University, Addictives, Alcohol Drinks